

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Första Kammaren. N:o 6.

Torsdagen den 1 Februari.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Justerades protokollet för den 25 sistlidne Januari.

Föredrogs Grefve *Sparres* under gårdagen bordlagda förslag om tillsättande af ett Särskildt Utskott.

Angående ett Särskildt Utskotts tillsättande.

Terr Bergström: Alla lära väl vara ense derom, att för behandlingen af åtskilliga af Kongl. Maj:ts under förlidna gårdag aflemnade propositioner ett Särskildt Utskott bör tillsättas. Lämpligheten af en sådan åtgärd talar för dess vidtagande äfven här, och dessutom kan man härför hemta stöd af föregående precedensfall i Riksdagen vid likartade frågors behandling. Deremot torde meningarna icke vara så eniga, när det gäller att bestämma *hvilka* af de under gårdagen aflemnade 16 Kongl. propositioner, som kunna anses hafva ett visst samband med hvarandra, böra öfverlemnas till detta Särskilda Utskott. Jag får redan till en början tillkännagifva, att jag i det hänseendet ej står på samma ståndpunkt som den ärade förslagsställaren. Jag anser nemligen, att, enligt hans förslag, till skada för sakernas behandling skulle åt det Särskilda Utskottet komma att öfverlemnas *flera* af de Kongl. propositionerna, än förhållandena påkalla och nödigt är. Till en början skall jag tillåta mig säga, i hvilka delar jag öfverensstämmer med förslagsställaren. Jag anser, att till det Särskilda Utskottets behandling böra öfverlemnas följande fyra Kongl. propositioner: 1) Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lagar om härordningen, om upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten samt om öfvergång från nuvarande till den nya härordningen; 2) Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående de grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad; 3) Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lag om sjöförsvaret; 4) Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående afskrifning af grundskatter

Angående ett
Särskildt Ut-
skotts tillsät-
tande.
(Forts.)

samt af rustnings- och roteringsbesvären m. m. Vidare böra enligt min tanke till det Särskilda Utskottets handläggning öfverlemnas de delar af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof, som innefattas under fjerde och femte hufvudtitlarne, och slutligen skulle jag för min del anse önskligt, att äfven en del af nionde hufvudtiteln blefve öfverlemnad till det Särskilda Utskottets behandling. 22:dra punkten af nionde hufvudtiteln handlar nemligen om ett extra ordinarie förslagsanslag till ersättning åt rust- och rote-hållare, som tillsvidare effektivt utgöra rustning eller rotering. För mig ligger det i öppen dag, att denna punkt af nionde hufvudtiteln står i så nära sammanhang med frågan om afskrifning af grundskat-terna samt af rustnings- och roteringsbesvären, att dessa frågor böra af samma Utskott behandlas.

Vidare är jag ense med förslagställaren deri, att följande Kongl. propositioner *icke* böra öfverlemnas till utredning af det Särskilda Utskottet, nemligen Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående stämpelafgiften, Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående nedsättning i lastpenningarne samt Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående förhöjning i bränvinstillverknings-skatten. Men härmed upphör också enigheten mellan mig och honom. De öfriga af dessa 16 Kongl. propositioner anser jag *icke* böra behandlas af det Särskilda Utskottet. Dervid möta först två af Stats-rådet och Chefen för Finansdepartementet kontrasignerade Kongl. propositioner, den ena benämnd: Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, den andra med titel: Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående bevilningsafgifter för sär-skilda förmåner och rättigheter. Hvad nu först angår Kongl. Maj:ts proposition angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, så veta vi ju alla, att den undantagsställning i afseende på bevilningsafgift, som jordbruksfastigheter för närvarande innehafva, betingas deraf, att grundskatter samt roterings- och rustningsbesvär hvila på dessa jordbruksfastigheter. Skulle dessa skatter och besvär aflyftas från jordbruksfastigheterna, så försvinner all anledning att behålla dem i denna undantagsställning, och i sådant fall borde för dem utgöras samma bevilning som för andra fastigheter, d. v. s. 5 öre för hvarje fullt hundratal af taxeringsvärdet, i stället för 3 öre efter den nu gällande bevilningsförordningen. Detta är en så nödvändig och gifven förutsättning, att den icke ens är omnämnd i den Kongl. propositionens ordalydelse, nemligen i Kongl. Maj:ts proposition N:o 6 med förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, hvilken proposition är alldeles förutsättningslös. Det heter nemligen der endast: »under åberopande af bifogade protokoll öfver finansärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t, som icke ifrågasätter, att den efter Art. I i nu gällande bevilningsförordning utgående personliga skyddsafgift vidare bör utgöras, härmed till antagande föreslå Riksdagen närlagda förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, jemte instruktion för taxeringsmyndigheterna.» Men det ligger ju i sakens natur, att om afskrifning af grundskatterna samt af rustnings- och roteringsbesvären icke skulle beviljas, så kom-

mer någon förhöjning i bevillningen af jordbruksfastigheter icke i fråga. Jag ser således icke något hinder för att Bevillnings-Utskottet skulle kunna handlägga denna Kongl. proposition likaväl som det skall behandla förslaget till ny lagstiftning om stämpelafgiften, om förhöjning i bränvinstillverkningskatten samt om nedsättning i lastpenningarne. Dessa propositioner äro också alldeles förutsättningslösa, men det är ju gifvet, att, i händelse de öfriga skattereformerna icke gå framåt, kommer ingen förhöjning i bränvinstillverkningskatten i fråga, icke heller kommer någon nedsättning i lastpenningarne att ega rum och slutligen kommer Riksdagen då icke heller att medgifva någon förhöjd stämpelskatt, såsom nu är föreslaget. Jag tror, att det vore till vinst för sjelfva lagförslaget om en ny bevillningsförordning, om det komme att behandlas af Bevillnings-Utskottet. Det innehåller mycket annat än förhöjning af bevillningen af jordbruksfastighet och tarfvar en sorgfällig och noggrann utredning, hvilken de herrar, som plåga sitta i Bevillnings-Utskottet, bäst äro i tillfälle att åstadkomma. Det är således min mening, att från behandling af det Särskilda Utskottet bör undantagas Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Härefter öfvergår jag till den andra af Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet kontrasignerade propositionen, som innefattar förslag till förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter. Detta är, såsom Kammaren har sig bekant, en utbrytning af bestämmelser, som förut funnos i 3:dje artikeln af gällande bevillningsförordning. En del är föreslagen att helt och hållet försvinna och en annan del skulle komma att ersättas af förhöjda stämpelafgifter. Detta lagförslag har således nära sammanhang med det Kongl. förslaget till förordning angående stämpelafgiften, och detta sammanhang är också af Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet påvisadt i hans anförande till statsrådsprotokollet. Han säger t. ex.: »Jag bör härvid erinra, att den bland de nu nämnda bevillningarna, som, näst efter rusttjenstbevillningen af frälseegendom, varit såsom statsinkomst af någon betydelse, eller bevillningen för gifva, testamente, fideikommiss och arf, kommer att inbegripas i den ökade stämpelafgift för bouppreckningar och gifvobref, Eders Kongl. Maj:ts beslutat föreslå Riksdagen». Och längre ned yttrar han: »Den under Art. III i bevillningsförordningen förekommande afgiften för spelkort har i det förslag till förordning angående stämpelafgift, som kommer att föreläggas Riksdagen, blifvit med stämpelafgiften sammanförd och bör således icke vidare såsom bevillningsafgift upptagas». Mig förefaller det i hög grad olämpligt att låta frågan om stämpelafgiften behandlas af Bevillnings-Utskottet, och ifrågavarande Kongl. proposition, som står i så nära sammanhang med propositionen om stämpelafgiften, af det Särskilda Utskottet. Min åsigt är därför, att äfven denna Kongl. proposition bör undantagas från det Särskilda Utskottets behandling.

Jag beder nu att få öfvergå till två af Herr Statsrådet och Chefen för Civilepartementet kontrasignerade propositioner, hvilka enligt förslagställarens tanke borde öfverlemnas till det Särskilda Utskottets behandling, men som enligt min åsigt icke böra dit remitteras. Dessa

Angående ett Särskildt Utskotts tillsättande.
(Forts.)

Angående ett
Särskildt Ut-
skotts tillsät-
tande.
(Forts.)

äro: 1) Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till ändringar i förordningarna om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om kommunalstyrelse i Stockholm samt om lands-ting; och 2) Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till ändringar i stadgan angående skjutsväsendet. Båda dessa Kongl. propositioner äro *icke*, såsom den Kongl. propositionen med förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, förutsättningslösa, ty Kongl. Maj:t föreslår Riksdagen att antaga dessa »under förutsättning, att Riksdagen godkänner Kongl. Maj:ts nådiga proposition af den 8 innevarande månad med förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst». Denna förutsättning är införd i båda de ifrågavarande Kongl. propositionerna och gäller öfver hufvud om allt hvad som der är föreslaget med ett obetydligt undantag. Jag ser för min del intet hinder mot att Lag-Utskottet, under förutsättning att Riksdagen godkänner Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, får behandla dessa två Kongl. propositioner. Särskildt tror jag det vara angeläget att så måtte komma att ske derför, att till Lag-Utskottet blifvit hänvisade flera i Andra Kam-maren väckta motioner, som röra inskränkning i den kommunala rösträtten på landet. Såsom Kammaran säkerligen har sig bekant, skulle, enligt Kongl. Maj:ts förslag, läggas till grund för den kommunala skattskyldigheten och i följd deraf äfven för den kommunala rösträtten icke bevilningens belopp omedelbart, utan det uppskattade värdet af fastighet och beskattningsbar inkomst. Derför är det nödvändigt att gifva en annan formel för bestämmandet af skattskyldighet och rösträtt, och då ligger det ju i sakens natur att om Lag-Utskottet skulle föreslå en inskränkning af den kommunala rösträtten på landet, så måste denna inskränkning gifvas i annorlunda formulerade ordalag än hittills. Lag-Utskottet borde nemligen rätta sig efter den formulering, som detta lagförslag skulle få i det Särskilda Utskottet, men jag hemställer, huruvida detta kan vara lämpligt. Jag tror, att, om denna proposition skulle hänvisas till det Särskilda Utskottets behandling, blefve följden den, att Lag-Utskottet nödgades ingå till Kamrarne med hemställan att till Särskilda Utskottet måtte remitteras äfven de väckta motionerna angående inskränkning i den kommunala rösträtten på landet. Det nu sagda gäller i lika hög grad om Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ändringar i stadgan angående skjutsväsendet.

Slutligen kommer jag till fem af Herr Statsrådet och Chefen för Ecklesiastikdepartementet kontrasignerade propositioner. De äro, enligt min tanke, nästan ännu mera fristående än de öfriga af mig nu omnämnda Kongl. propositionerna, och jag vet verkligen icke på hvad grund det skulle kunna komma i fråga att hänvisa dem till det Särskilda Utskottet. Den första af dem innehåller förslag till ändringar i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 äfvensom i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863. Granskar man hvad denna proposition äsyftar, så är det egentligen icke annat än ett förtydligande tillägg, gående derpå ut, att kyrkostämma icke, såsom någon gång hittills varit fallet, må ålägga personliga afgifter utan stöd

af uttrycklig lag. Detta är en Kongl. proposition, som kunde hafva framkommit under hvilka förhållanden som helst och utan allt samband med de nu väckta stora frågorna. Vidare innehåller denna Kongl. proposition ett litet förslag till förändring i kyrkostämmoförordningen för Stockholm, gående äfven det derpå ut att formulera rösträtten så, att till grund derför lägges icke bevillingens belopp, utan fastighetens uppskattade värde och den beskattningsbara inkomsten. Jag anser derför, att denna proposition icke behöfver hänvisas till det Särskilda Utskottet.

*Angående
ett Särskildt
Utskotts till-
sättande.
(Forts.)*

Den andra af ifrågavarande fem Kongl. propositioner innebär förslag dels till ändringar i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882, dels ock till ändrade bestämmelser om grunderna för utgörande af afgifter till folkskoleväsendet i Stockholm. Här föreslås, att den afgift, hvilken kyrkostämman haft rätt att stadga för hvarje barn, som bevisar skolan, icke vidare skall utgå. Som Kamraren behagade finna, är äfven detta en mycket fristående proposition, som egentligen icke har något sammanhang med de stora frågorna om försvarsväsendets ordnande och afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvären.

Den tredje af ifrågavarande, af Statsrådet och Chefen för Ecklesiastikdepartementet kontrasignerade propositioner innehåller ett förslag till ändring af § 33 i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871. Detta förslag äsyftar borttagande af den personliga fattigvårdsavgift, som kommunerna hittills haft rätt att pålägga. Äfven denna proposition är ju ytterst fristående och torde kunna behandlas af vederbörligt ständigt Utskott.

Den fjerde af de ifrågavarande propositionerna eller Kongl. Maj:ts nådiga proposition N:o 16 innefattar förslag till ändring i Kongl. kungörelsen den 26 Augusti 1873 angående kurhusavgiftens upphörande och införande af en allmän sjukvårdsavgift. Den föreslagna förändringen går icke längre än att man i Stockholm icke skulle få sätta maximum för denna avgift högre än i landsorten, d. v. s. 50 öre för hvarje skattskyldig af mankön. Äfven detta är ju en helt och hållet fristående fråga, som icke bör sammanblandas med de stora frågorna.

Slutligen kommer jag till den femte af dessa Kongl. propositioner. Den föreslår ändring af bestämmelserna för utgörande af vinören inom församlingarna och går derpå ut, att de medel, som erfordras till kommunionsvins anskaffande, skola uttaxeras efter de grunder, som för kommunalutskylder i allmänhet äro stadgade, och icke utgå såsom en personlig avgift. Äfven om denna Kongl. proposition gäller i allt hvad jag sagt angående de fyra sistnämnda Kongl. propositionerna.

Mig synes, att det skulle vara till stort gagn för de stora frågornas omsorgsfulla utredning, om det särskilda Utskottet, hvilket utan tvifvel får tillräckligt att göra med de fyra stora Kongl. propositioner, som ostridigt höra dit, äfvensom med de delar af statsverkspropositionen, som böra dit hänvisas, finge ostördt egna sin tid och sina krafter åt dessa viktiga frågor.

Det är derför som jag nu tillåter mig framställa ett från Grefve Sparres åsigt afvikande förslag. Jag föreslår vördsamt, att till det Särskilda Utskottet måtte hänvisas:

*Angående
ett Särskildt
Utskotts till-
sättande.
(Forts.)*

1) Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lagar om härordningen, om upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten samt om öfvergång från nuvarande till den nya härordningen;

2) Kongl. Maj:ts proposition angående de grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad;

3) Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om sjöförsvaret;

4) Kongl. Maj:ts proposition angående afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvären m. m.; samt

ej mindre de delar af Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, som innefattas under 4:de och 5:te hufvudtitlarne, än afven 22:dra punkten af 9:de hufvudtiteln angående ett extra ordinarie förslagsanslag till ersättning åt rust- och rotehållare, som tillsvidare effektivt utgöra rustning eller rotering.

Friherre De Geer: För min del ber jag att få instämma i det af Grefve Sparre framställda förslaget, ehuru jag visserligen inser, att detsamma är förenadt med åtskilliga olägenheter och svårigheter, hvilka jag dock tror man icke kan undgå, huru man än bestämde det Särskilda Utskottets verksamhet.

Jag hade tänkt mig, att man möjligtvis skulle hafva kunnat inskränka det Särskilda Utskottets verksamhet till att behandla allenast den så att säga militära delen af frågan, nemligen sjelfva förslagen om härordningen och sjöförsvaret; men om man vill, att det Särskilda Utskottet också skall behandla någon del af skattefrågorna, och den väsentliga delen deraf skulle äfven i Herr Bergströms förslag dit hänvisas, nemligen frågan om afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvären, synes mig ändamålsenligt, att skattefrågorna, om icke i sin fulla helhet, åtminstone i de delar, som dermed hafva det närmaste sammanhang, äfven om de förekomma i andra författningsförslag, jemväl hänvisas till det Särskilda Utskottet.

Så har äfven förut skett. Vid 1878 års riksdag satte båda Kamrarna till ett Särskildt Utskott och hänvisade dit icke allenast afskrifningsfrågorna, utan äfven frågor om förändringar i den allmänna bevillingen och den kommunala beskattningen.

Det är visserligen sant, att dessa frågor kunna behandlas på olika håll, likasom utan tvifvel Riksdagen skulle kunna reda sig utan att något Särskildt Utskott tillsattes, men det förefaller mig, som om det vore ändamålsenligt, att alla dessa frågor behandlades af samma Utskott.

Herr Bergström anmärkte, att Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående bevilling af fast egendom samt af inkomst vore gifven alldeles förutsättningslöst, och han ville deraf hemta ett stöd för den slutsatsen, att denna proposition icke hade så stort sammanhang med afskrifningsfrågorna, att den behöfde af det särskilda Utskottet behandlas. I de rader, hvarmed propositionen öfverlemnats till Riksdagen, återopas bifogadt protokoll öfver finansärenden, och i detta protokoll säger Chefen för Finansdepartementet: »sedan jag härmed redogjort för det väsentligaste af de nya bestämmelserna i det inom Finansdepartementet utarbetade förslag till förordning angående bevilling af fast egendom samt af inkomst, till-

låter jag mig, med erinran, att förslaget, i hvad det afser förändrade grunder för jordbruksfastighets beskattning, står i samband med frågan om afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvärerna, så att förslaget i nyss antydda del icke lär kunna godkännas, utan att Eders Kongl. Maj:ts framställning rörande de senare frågorna af Riksdagen bifalles», o. s. v.

Hvad särskildt bevillningsförordningen beträffar, vill det väl synas, som om man kunde, likasom i fråga om den kommunala beskattningen, utbryta de delar, som stå i sammanhang med hela den nu föreslagna skattereformen. Men Kongl. Maj:t har delat sönder bevillningsförordningen, och hela den första artikeln är afsedd att uteslutas, under det att den andra artikeln är gjord till en förordning och den tredje jemte åtskilliga andra stadgar sammanförda till en särskild förordning. En stor del af dessa kunde visserligen gå till behandling af Bevillnings-Utskottet, men det är väl en stor fördel att slippa klippa sönder en Kongl. proposition, när sådant icke nödvändigt behöfves, och man kan ju i detta fall förutsätta möjligheten af, att de föreslagna ändringarna i bevillningsförordningen icke vinna Riksdagens bifall och att man därför fortfarande vill hafva en hel bevillningsförordning någorlunda motsvarande den förra; om då den ena delen hade skickats till ett Utskott och en annan del till ett annat, skulle möjligen svårighet kunna uppstå vid frågan om att afgöra, hvem som skulle återställa det hela till ett enda förslag, motsvarande hvad vi förut hafva.

Det anmärktes särskildt, att, om frågor, som röra den kommunala beskattningen, komma till det Särskilda Utskottets handläggning, jemväl frågan om den kommunala rösträtten skulle höra dit. Derom kan jag för ögonblicket icke uttala mig, men säkert är, att nu afses endast att till det Särskilda Utskottet hänvisa vissa bestämda paragrafer i kommunallagarne.

Hvad beträffar de öfriga af Herr Bergström omnämnda, på Civil- och Ecklesiastikdepartementens föredragning aflättna Kongl. propositionerna, lära de väl till största delen få anses höra till den kommunala beskattningen och äro, som sagdt, korollarier till de förändringar, Kongl. Maj:t föreslagit i fråga om kapitationsskatterna. De torde dessutom icke föranleda mycket besvär för hvilket utskott som än får dem till behandling.

På dessa grunder sluter jag mig till Grefve Sparres förslag.

Friherre Klinckowström: Att döma af de svårigheter, som redan nu visa sig beträffande remissen af de Kongl. propositionerna, synes det mig klart och tydligt, att regeringen har angående de stora frågorna redan kört fast, såsom man säger, i portgången och har rätt svårt att reda sig. Jag hade, såsom Herrarne hafva sig bekant, redan vid remissen af Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof förutsett detta, men aldrig kunde jag tro, att hvad jag då förutsade skulle så snart inträffa. Alla dessa svårigheter — och de skola under riksdagens lopp, varen derom öfvertygade, mine Herrar, på mångfaldigt sätt öka sig och antaga en sådan karakter, att Riksdagen icke på grundlagsenlig väg skall kunna öfvervinna dem — hade, såsom jag redan haft äran nämna, kunnat förebyggas derigenom,

Angående
ett Särskildt
Utskotts till-
sättande.
(Forts.)

Angående
ett Särskildt
Utskotts till-
sättande.
(Forts.)

att regeringen hade låtit anstå med all statsreglering, som fotar sig på dessa nya, stora frågor, intill dess att desamma blifvit af båda statsmakterna afgjorda. Derigenom hade statsregleringen kunnat gå lugnt för sig denna riksdag, på grund af bestående förhållanden, och vid nästa riksdag skulle statsregleringen för 1885 då hafva kunnat ske lika lugnt, på grund af då befintliga nya förhållanden, i fall dessa stora, nya frågor vid denna riksdag komma att erhålla en för regeringen nöjaktig lösning, något som jag emellertid för min del tager mig friheten att högeligen betviffa.

Hvad den förste ärade talaren föreslagit rörande fördelningen af de Kongl. propositionerna, eller att till det Särskilda Utskottet endast skulle hänvisas de fyra första af dessa propositioner jemte *fjerde* och *femte* hufvudtitlarna, i hvad dessa äro beroende på de stora frågorna, samt likaledes en del af *nionde* hufvudtiteln, gillar jag fullkomligt, och likaledes förenar jag mig med honom i den åsigten, att alla de öfriga Kongl. propositionerna böra fördelas dels på Lag-Utskottet och dels på Bevillnings-Utskottet. Jag är nemligen ingalunda öfvertygad om riktigheten af den motsatta tanke, som Friherre De Geer nyss uttalat till fördel för Grefve Sparres förslag, utan måste i stället bedja Kammararen biträda det förslag, som Herr Bergström, såsom mig synes på ganska goda grunder, i denna fråga framställt.

Grefve Sparre: Det kan måhända tillåtas mig att nämna några ord i anledning af de anmärkningar, som blifvit gjorda mot det förslag, jag här i går framstälde. *Efter* de föregående talarne är det naturligt, att jag gör det med en viss tvekan.

En föregående ärad talare nämnde, att han instämde med mig derutinnan, att åtskilliga af mig omnämnda Kongl. propositioner, nemligen om försvarsväsendet och om grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning, borde remitteras till ett Särskildt Utskott, men ansåg, att vissa andra, såsom om bevillningsförordningen jemte hvad som rörde den kommunala beskattningen, icke borde till Särskildt Utskott remitteras. Han började sitt anförande dermed, att han trodde det vore till skada för saken, om dessa sistnämnda Kongl. propositioner lemnades till det Särskilda Utskottet, då jag deremot för att främja saken tagit mig friheten föreslå, att alla propositioner, som egde gemenskap med försvars- och skattefrågorna, skulle handläggas af samma Utskott. Jag ansåg nemligen, att härvid, likasom så ofta eljest, gälde, att en fråga, som ligger utom, kan menligt inverka på den fråga, som behandlas.

Så var ock uppfattningen vid 1878 års riksdag, då Kammararen till då tillsatt Särskildt Utskott remitterade alla de i Andra Kammararen väckta motionerna, med undantag af en enda. Det uttalades då äfven af en motståndare till dessa motioner och som trodde föga resultat skulle komma fram af det Särskilda Utskottets arbete, att det vore en pligt att till det Särskilda Utskottet remittera hvad som vore af Medkammaren ditskickadt och hvad som motionärerna trodde för behandlingen af dessa frågor böra i ett sammanhang handläggas. Ett enda undantag gjordes; men hvilket? Jo, ett förslag, som enligt Första Kammararens åsigt rätteligen borde behandlas af tillfälligt Utskott och

hvilket Första Kammaren således icke ansåg sig kunna till det Särskilda Utskottet remittera; alla de andra frågorna remitterades dit, och de utgjordes icke allenast af frågor om ny härordning, om upp-rätthållande af l. ens stamtrupp, om allmänna värnpligten, om förändrad lydelse af § 58 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet; om beväringens inverkan på lappmarkernas befolkning, utan äfven ändringar uti bevillningsförordningen remitterades dit; således hufvudsakligen allt, som ligger inom ramen af de frågor, som nu i de Kongl. propositionerna framkommit.

Jag har svårt att mot den ärade talare, som först hade ordet, våga bestrida, att om den Kongl. propositionen om förändringar i kommunallagarna skall gå till det Särskilda Utskottet, Lag-Utskottet måste dit remittera frågan om förändring af den kommunala rösträtten. De förslag till förändringar i förordningarna om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om kommunalstyrelse i Stockholm och om landsting, som här hafva af Kongl. Maj:t blifvit framställda, äro dels framkallade af de förändringar i bevillningsförordningen, som Kongl. Maj:t har föreslagit, eller att bevillning för jordbruksfastighet skulle bestämmas till 5 öre i stället för 3 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens uppskattade värde och en fix inkomstskatt af en procent jemväl äsättas sådan fastighet; dels deraf, att fastighetens värde skulle i stället för bevillningen derför läggas till grund för bestämmandet af de kommunala utskylderna — denna fråga är således beroende af, huru Riksdagen kommer att besluta rörande bevillning af jordbruksfastighet och den fixa inkomstskatten af jordbruket. De äro ytterligare framkallade af Kongl. Maj:ts förslag att borttaga vissa personliga afgifter, och slutligen hafva de till syfte att förekomma hittills ofverklagade missbruk vid upptagande af personliga afgifter. Då de reglementariska föreskrifterna för Riksdagen föreskrifva, att enahanda och likartade frågor med dem, som blifvit till Särskildt Utskott hänvisade, skola af de Ständiga Utskotten återlemnas, kan jag icke finna, att förslag om ändring i den kommunala rösträtten böra af Lag-Utskottet återlemnas för det att andra delar af författningarna rörande kommunalstyrelse blifvit till ett Särskildt Utskotts behandling öfverlemnade — ehuru jag må säga, att det är med mycken tvekan, som jag vågar uttala denna åsigt gent emot den förste ärade talaren.

Hvad bevillningsförordningen angår, har redan af en föregående talare blifvit nämndt, att den nuvarande bevillningsförordningens tre olika artiklar äro föreslagna: den första att försvinna, den andra att ingå i det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, och den tredje att ersättas af förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter. Den talare, som först hade ordet, nämnde ock, att i denna sista afdelning eller 3:dje artikeln af bevillningsförordningen finnas äfven dels bevillning å testamente, gåfvor och arf, som nu mera enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle ersättas af förhöjd stämpel, dels ock bevillning å spelkort, hvilken äfven skulle ersättas af stämpel. Men denna artikel innehåller jemväl bevillning af frälseegendomar och derigenom sammanhänger den med frågorna om afskrifningen i dess helhet.

Angående ett
Särskildt Ut-
skotts tillsät-
tande.
(Forts.)

Angående ett
Särskildt Ut-
skotts tillsät-
tande.
(Forts.)

Hvad beträffar de mindre ärenden, som i de Kongl. propositionerna återfinnas, tror jag det blifver ett ganska lätt göra för det Särskilda Utskottet att behandla dem; de sammanhännga närmast med frågan om de personliga afgifterna, och när den frågan blifvit afgjord, tror jag icke, att de komma att upptaga mycken tid.

Jag kan icke erinra mig, att någon gång, sedan endera Kammaren uttryckt en önskan i afseende å de ärenden, som borde af Särskildt Utskott behandlas, den Andra Kammaren nekat att gå till mötes denna önskan, och jag kan icke finna annat än att en dylik önskan ligger uttalad i det utan gensägelse af Andra Kammaren i går fattade beslut att bifalla ett med mitt ordagrant lika förslag. Jag tror äfven att, hvilken åsigt man än må hafva om saken, man icke bör, genom att fördela frågorna på många håll, lägga svårigheter i vägen för frågornas lyckliga lösning, och då jag för min del är fullt öfvertygad om, att hvad jag föreslagit skall bidra att föra dessa stora frågor fram mot en lösning, vågar jag fortfarande yrka på bifall till mitt förslag.

Herr Bergström: Det är Kammaren bekant, att grefve Sparre framlade sitt förslag nästan omedelbart efter det att de Kongl. propositionerna aflemnats till Kammaren. Jag betvivlar, att han hade hunnit genomläsa mera än kanske rubrikerna på dessa propositioner, då han framkom med sitt förslag. Hade han tagit sig tid att t. ex. till i dag dröja dermed, är jag öfvertygad om, att förslaget skulle hafva fått ett annat utseende, än det nu fått; men jag kan finna det helt naturligt, att man, då man en gång framlagt ett sådant förslag, söker att försvara detsamma.

Hvad angår framskjutandet af Andra Kammaren är jag visserligen icke den, som åsidosätter denna Kammars önsknings, men jag kan icke antaga, att den så strängt håller på sin mening i denna sak, helst förslaget der framkommit lika tidigt och brådskande som i denna Kammare.

Jag vågade säga, att det vore till skada för saken, om det Särskilda Utskottet skulle behandla alla dessa 16 Kongl. propositioner. Det var kanske ett något strängt uttryck, men om jag förändrar det derhän, att det åtminstone icke länder till sakens främjande, att samma Utskott får behandla så många olika frågor, så torde jag komma sanningen närmast.

Friherre De Geer rigtade sin argumentation mot olämpligheten af en åtgärd, som jag icke föreslagit. Han talade om olägenheterna af att sönderbryta den Kongl. propositionen angående bevilning af fast egendom och af inkomst. Men det har jag icke föreslagit. Jag har tvärt om föreslagit, att den skulle helt och hållet undantagas från det Särskilda Utskottets behandling, hvaraf följer att den skulle remitteras till Bevillnings-Utskottet.

Den förutsättning, som finnes att höja bevillningsafgiften för jordbruksegendom från 3 till 5 öre, omnämnde jag uttryckligen, men jag påpekade också, att en dylik förutsättning jemväl finnes för höjande af bränvinstillverkningskatten: blifva icke grundskatterna afskrifna, kommer säkerligen icke heller någon förhöjning i bränvinstillverknings-

skatten i fråga, och på samma sätt är ock förhållandet med den förhöjda bevillningen af jordbruksfastighet: den kommer icke i fråga, om grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna icke blifva afskrifna.

I öfrigt försökte Friherre De Geer alldeles icke att vederlägga mitt yttrande rörande det nära samband, i hvilket förordningen om bevilling för särskilda förmåner och rättigheter står till Kongl. Maj:ts proposition angående stämpelskatt. Det är ett så nära samband, att jag för min del icke kan finna annat än högst olämpligt att dessa frågor behandlas af olika utskott.

Slutligen yttrade Friherre De Geer, att de 5 propositioner, som voro kontrasignerade af Chefen för Ecklesiastikdepartementet, voro så att säga korollarier af de föregående frågorna. Detta kan sägas, men de kunna lika väl och med större skäl anses fristående, i den mening att med dessa propositioner hade Kongl. Maj:t kunnat framkomma under hvilken tid och hvilka omständigheter som helst, oberoende af om sådana frågor som förslaget af försvarsväsendets ordnande och grundskatternas afskrifning vore framlagda, och då förefaller det, att det är ett mycket löst sammanhang dessa frågor hafva med hvarandra.

Slutligen urgerade Herr Friherren, att det nu endast vore fråga om att hänvisa de Kongl. propositionerna om ändringar i kommunallagarne till Särskildt Utskott, men jag tror klokheten bjuder, att man tager i betraktande hvilka konsekvenser ett sådant beslut medför, och trots den siste talarens bestridande tror jag, att om Kammaren bifaller hans förslag, det skall visa sig, att det Särskilda Utskottet då får behandla äfven de frågor, som i Andra Kammaren äro väckta rörande inskränkning i den kommunala rösträtten, emedan formuleringen af dessa frågor måste rättas efter den formulering, som nu i den Kongl. propositionen är föreslagen.

Jag vidhåller fortfarande mitt yrkande.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att derunder yrkats dels bifall till Grefve Sparres förslag, dels ock, af Herr Bergström, att Kammaren måtte för sin del besluta, att ett Särskildt Utskott skulle tillsättas, bestående af tjugufyra ledamöter, tolf från hvardera Kammaren, för behandling af följande Kongl. propositioner:

1) med förslag till lagar om härordningen, om upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten samt om öfvergång från nuvarande till den nya härordningen;

2) angående de grunder, som under ny härordning böra tillämpas i afseende å härens aflöning, underhåll och beklädnad;

3) med förslag till lag om sjöförsvaret; och

4) angående afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvärerna m. m.;

samt ej mindre de delar af Kongl. Maj:ts proposition N:o 1, angående statsverkets tillstånd och behof, som innefattas under Fjerde och Femte hufvudtitlarna, än äfven 22 punkten af Nionde hufvudtiteln,

Angående ett Särskildt Utskotts tillsättande.
(Forts.)

Angående ett
Särskildt Ut-
skotts tillsät-
tande.
(Forts.)

angående ett extra ordinarie förslagsanslag till ersättning åt rust- och rotehållare, som tills vidare effektivt utgöra rustning eller rotering.

Härefter gjordes propositioner enligt dessa yrkanden, och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig finna propositionen på bifall till Grefve Sparres förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller Grefve Sparres förslag om tillsättande af ett Särskildt Utskott,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, antages Herr Bergströms förslag i ämnet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 37,

Nej — 43.

I det af Kammaren nu fattade beslutet skulle, jemlikt stadgandet i 37 § 1 mom. Riksdagsordningen, Andra Kammaren inbjudas att förena sig med Första Kammaren.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.